

לב א מיי פ"כ מהל'
אבות הלכה ד טור
ש"ע אה"ע סימן קיג
קט"ד:
לב ב מיי שם הלכה יג
סמג לאוין פ"א טור
ש"ע שם ס' קיג טע"א:
לד ג ד ה ו מיי שם
טוש"ע שם סימן קיג
קט"ד:
לה ז מיי פ"ט שם הל'
יג סמג לאוין פ"א
טוש"ע שם סימן קיג טע"ב:
לו ח מיי פ"כ שם הל' י
סמג שם טוש"ע שם
ס' קיג טע"ב:

תוספות ר"ד

אין אומר ראשונה נשאלת
ע"י ושניה כמה ששיריה
הא' והג' כמה ששיריה
הב' וחוורתה וחולקת
כשהו פי' מה שנתלו
ומקשה כל חדא וחדא
דנפשה שקלה פי' למה
חולקת בשוה כל אחת
כשבאה להנשא יש אחת
ליטול ע"י כמה ששן
ואחר כך כשתשא הב'
תטול עישור כמה שתמצא
ואע"פ חולקת הא'
יותר מן הב' והב' יותר
מן הג' כך הדיו נותן
ואין האחרונה מעכבת
על הראשונה שאין לה
זכות ליטול פרנסתה (אלא
כשבאו להנשא כא')
ומהדר ה"ק אם באו
כולם להנשא כאחת אז
חולקין בשוה אבל באו
ליטול בוא"י כל אחת
לוקחת עישור כמה ששן
ואין אחרונה מעכבתה
שאין לה רשות לתבוע
עד שלא תנשא וכך
הלכה: ת"ר הדנות בין
בגרו עד שלא נשאו
בין נשאו עד שלא בגרו
אבדו מונותיהן ולא אבדו
פרנסתן דברי רבי רשב"א
אומר אף אבדו פרנסתן
כיצד הן עושין שכתובות
להן בעלים ומוציאין להם
פרנסתן פי' רבי סבר אבדו
מונותיהן שכן כתב לה
ככתובה עד דתיבין או
עד דתלי"ג אבל פרנסתן
כדקיימי קיימי ור"ש סבר
לא תקנו פרנסה אלא
היכא דמינסבא בקטנות
או בנערות אבל בגרה
קודם שתנשא איסתלקו
להו מהאי ביתא לגמרי וכן
אם נשאת בנערות הואיל
וגדולה היא ונשאת איבדה
(כתובתה) [פרנסתה] ואין
לה אלא מה שספקו לה
אבל בנשאת בקטנותה
לא פליגי דיש לה
פרנסה כדתי' (במתני')
[בברייתא] שוכרות להן
בעלים וישיאום עד שלא
יבגרו ויציאו להן פרנסתן
ומכאן מוכיח שאין הבת
יכולה לתבוע פרנסתה עד
שלא תנשא (והריב' אומר
יכולה לתבוע אותה קודם
נשואין): אר"י א"ל ר"ה
הלכה כרבי פי' שאמר
שבם נשאו עד שלא בגרו
אף על פי שהיא נערה לא
אבדה פרנסתה איתיביה
רבא לר"י יתומה שהשאחא

כל חדא וחדא דנפשה שקלה. וא"ת וכי משום דנישאת קודם דנפשה
שקלה למה לא נחשוב על פי הצנות הנותרות כאלו היו כולן
נישאות צבת אחת וי"ל דעישור נכסים יהצין משום דסתם בני אדם
קך נותנים לצנותיהם ואלו היה האב קיים היה נותן עישור נכסים
לראשונה ולא היה פוחת לה בשביל
האחרות הנשארות: **בין** נישאו עד
שלא בגרו בו'. לית ליה דרז דלאמר
בסוף נערה (לעיל דף נג: ושם) והיה
דלירוסין דאי אית ליה הוה ליה למימר
נמארכו עד שלא בגרו דהוי רבותא
טפי וליכא למימר דנקט נישאו
לאשמעינן דלפ"ה לא איצדו פרנסתן
דל"כ לשמעין דלפילו נישאו ובגרו
לא איצדו פרנסתן ודחק לומר דמשום
ר"ש צר' אלעזר דלאמר אף איצדו
פרנסתן נקט נישאו: **הא** דמהאי.
לא מלי לשנויי הא דמיתונא מינייהו
כדמשני לקמן דאיצדו מונותיהן משמע
דאין רוזנין עוד לזונין: **ומי** אמר רבא
הבי והא איתיביה בו'. קשה לרשב"א
אמאי לא פריך מדפסק לעיל רבא
כרבי דלאמר צת הניזונת מן האחין
נוטלת עישור נכסים ניזונת א"ן שאינה
ניזונת לא: **והא** מעשים בכל יום
בו'. וא"ת למלא הא דמעשים בכל
יום היינו משום דרבי אמרה וי"ל
שאמרה רב הוהא צבית המדרש לשום
חדוש משמו של רבי וכה"ג איכא צפ'
צמה צהמה (שבת דף נב.) אע"ג דרז
מספקא ליה ורבי יוחנן מני פליגי לקמן
האחין ששעבדו נכסים מהו צימיי רב
לא איפשיעא אותה מולאש עדיין:
דאי פרנסה מרפא ממשעבדי.
ששעבדו האחין ולא ששעבדו
האב ומנאי כתובה לא טרפא ממשעבדי
אפי' שעבדו האחין כדתנן אין מויליין
כו': **קרבי** אידי ואידי גביא.
וליכא למימר איפכא דפרנסה אינה
כמוזנות לדרבי מונות גביא ממטלטלי
ולא פרנסה לכיון דמוזנות גביא
ממטלטלי כל שכן פרנסה דהא רבא
פסיק לעיל כר"י דפרנסה שמיין צבא
וגביא ממטלטלי וגבי מונות פסיק
לקמן ממקרקעי ולא ממטלטלי:
מאי פרנסה אינה כתנאי כתובה
לברתניא. מימה דלאמאי לא
קאמר נמי דפרנסה אינה כתנאי כתובה
לענין דלס נישאו או בגרו איצדו
מונותיהן ולא איצדו פרנסתן כדלאמר
רב גופיה לעיל ולענין דפרנסה שמיין
צבא לרבי אי אמרינא ומונות אמרינן
לעיל דאין אומדין אם היה אב כו' אלא
שמיין את הנכסים ונותנין להן וי"ל
דהנין פשיעא ליה ואיכא למיפרך והא

מעשים בכל יום כו' כדפריך לעיל ור"ת תירך דלענין נישאו או בגרו
דאיצדו מונות ולא פרנסה לא צעי לאוקמא דל"כ תרתי דרז הוהא
למה לי דהא לעיל קאמר רב נחמן אמר לי הוהא הלכה כרבי וליכא
למימר דהיינו הך גופא דקאמר לעיל דהא לעיל לא קאמר צהאי
לישנא והא דלא מוקי נמי אשמין לפרנסה ולא למונות איכא למימר
דהיינו הא דקאמר לכתנאי האומר אל יתפרנסו כו' דהא צהא
תליא כדפרישית לעיל דכיון דאב אינו יכול להפקיע מונות לא שייך
למישם ציה דאין תלוי בצרונא אבל פרנסה תלוי בצרונא שמיין בו:
תלה

אמה או אחיה לדעתה וכתבו לה מאה או ג' וזו יכולה היא משתגדיל להוציא מידן מה

כל חדא וחדא דנפשה שקלה. ומכאן תקנו להם נדוניית נשואין
עישור נכסים והנישאת ראשון ראשון וצתה בעישור שצפניה ולמה
יחזרו ויחלקו עישוריהן שוב בשוה: **אם** צאו כולם לינשא לאחת חוורת
וחולקות עישוריהן בשוה. שאין כאן קודמת לזכות הלך בשביל הראוי
לישאר לפני הבן נוטלת האחת עישור

והשניה עישור צמה ששיריה וכן כולם
והמותר לבן אם היו מלאה מנה האחת
ונוטלת עשר מניס והשניה תשע
והשלישית שמונה מנה ועישור של מנה
וכן כולם כדי לצריר ירושת הבן והן
חוזרות וחולקות עישוריהן בשוה: **איצדו**
מונותיהן. שכן כתב לה"ג או עד
דמגנן או עד דתלקחון לגזרין: **אף**
איצדו פרנסתן. עישור נכסים דקסבר
לא תקון לה נדוניא אלא היכא
דמינסבא צקטנות או צנערות אבל
צגרה איסתלקא לו והיה ציתא
לגמרי וכן נשאת צנערות הואיל וגדולה
היא ונמלית איצדה פרנסתה אלא מה
שפסקו אצל צניסת צקטנות לא פליגי:
שוכרו להן **צעלים**. שישאו אותן עד
שלא יבגרו ומויליאים להם פרנסתם:
הא גדולה. כגון נערה: **ויסרה**. מחלה
על השאר ואצדו. אלמא סתם ל"י תנא
כרבי שמעון צן אלעזר: **הא דמהאי**.
הא דלאמר רבי לא איצדו וא"ר הוהא
הלכתא כותמיה צשמיחתה על מותר
עישור נכסיה והא דקמני מתנימין
גדולה ויתרה צשלא מיחתה: **מונות**
אין. אם צאה לינשא צעודה ניזונת
דהיינו צקטנות או צנערות: **אינה**
לרינה למחוס. שאפילו לא מיחתה
לא איצדה עישור נכסיה: **ושני ינה**.
דהא דתני גדולה ויתרה צללא מחאי.
אלמא ניסת צנערות ולא מיחתה אע"פ
שאינה צוגרת ויתרה ואת אמרת ניסת
דלאמר רבא ניסת צנערות אינה לרינה
למחות כגון דקא מיתונא מינייהו לאמר
שניסת דמשום דקא מיתונא מינייהו הוה
דקא שמקה ולא מחלה על פרנסתה
והא דקמני הא גדולה ויתרה דלא קא
מתונא: **פרנסה**. נדוניא: **סנאי**
כסובה. מונות של צת כדתנן צן
נוקצן כו': **ממשעבדי**. ששעבדו אחין
ולא ששעבדו האב: **לא טרפא ממשעבדי**.
אפי' שיעבדו אחין דתנן (גיטין דף מה:)
אין מויליין לאכילת פירות ולשבח
קרקעות ולמוזון האשה והצנות מנכסים
משועבדים מפני תיקון העולם אבל
פרנסתה טרפא דשויה רצון כצעל
חוב צעישור נכסים משמת האב
דדבר קצוב הוה אצל מונות אין
להם קצבה ויש צהן מפני תיקון העולם:

מויליין לפרנסה. ממשעבדי ששיעבדו אחין: **אידי ואידי**. פרנסה
ומונות גביא ממטלטלי: **למוזן האשה והצנות**. וכל שכן פרנסה
ולא מיציעא פרנסה אלא אפילו מונות דלקא דעתך אמרינא כיון
דתנאי כסובה ניהו וניהו ככתובה ולא ניגבו ממטלטלי קא משמע
לן: **האומר**. צשעת מיתמו: הכי גרסינן אל יזונו צנוטיו
מנכסיו אין שומעין לו. דהא אישתעבד צתנאי כסובה: **אל**
יתפרנסו שומעין לו **שהפרנסה**. אינה חוב עליו כתנאי כסובה
אלא חוב על היתומים הוה היכא דלא צוה האב שלא לפרנסם:

תלה על היתומים לפי שאנו אומרים דעתן של בני אדם שאין אדם רוצה שיחבבו בנותיו אלא יקחו

א) [וסקה מד. וש"נ],
ב) [לעיל נהא. א] [לעיל
ע. ד] [לעיל נב.].

תוספות ר"ד

תוספות ר"ד (המשך)
שראו להנתן לה טעמא
דקטנה היא גדולה ויתרה
פי' אם היתה נערה מחלה
על השאר ואבדתו אלמא
סתם לן תנא כרשב"א
ל"ק הא דמחאי והא
דלא מחאי פי' הא דא"ר
ל"א פרנסתן ואר"ה הל'
כוותי' כשמיחה על מותר
ע"י והא דקמני גדולה
ויתרה בשלא מיחתה.
הג"מ דא"כ קשה דרבי
ארביי (באבה) דתניא ר"א
בת הניזונת נוטלת ע"י
ניזונת אין שאינה ניזונת
לא והכא אמר אבדו
מונותיהן ול"א פרנסתן
אלא ש"מ הא דמחאי
והא דלא מחאי א"ל
רבינא רבא א"ל רבא"א
משפך בגרה א"צ למחות
נישאת א"צ למחות בגרה
ונישאת צריכה למחות פי'
אם בגרה אע"פ שלא
מיחתה ל"א פרנסתה וכן
אם נשאת קודם בגרות
אע"פ שהיתה נערה א"צ
למחות אבל אם בגרה
ונשאת או צריכה למחות
ואם לא מיחת אבדה
פרנסתה והא איתיבי רבא
לר"י יתומה ושני ל"י הא
דמחאי הא דלא מחאי
פי' רבא אוקי מתני'
דקמני קטנה ל"א פרנסתה
אבל נערה שנשאת אבדה
כשלא מיחת אלמא נשאת
בנערות ולא מיחת אע"פ
שאינה צוגרת ויתרה ואת
אמרת נשאת א"צ למחות
ואע"פ שהיא נערה ל"ק
הא דמיתונא מינייהו הא
דלא מיתונא מינייהו פי'
הא דא"ר נשאת בנערות
א"צ למחות שניזונת הא
מזן אחר שנשאת שפני
שניזונת מהן הוא שחקקה
ועשוי הריכא בבריה או
נישאת א"י מיתוני מינייהו
יש לה פרנסתה וא"צ
למחות ואי לא מיתוני
מינייהו אי מיחת יש לה
פרנסתה ואי לא מיחת
אבדה ואם לא בגרה
ולא נשאת י"ל פרנסתה
ואם בגרה ונשאת אע"ג
דמיתוני מינייהו אי מיחת
י"ל פרנסתה ואי לא מיחת
אבדה פרנסתה. אר"ה א"ר
פרנסה אינה כתנאי כתובה
פי' פרנסת נדוניית הבת
אינו דומה למונות שהוא
ת"כ דבנין נוקצין ואסיקנא
למאי הלי אינה כתנאי
כתובה לכדתנאי האומר
אל יזונו בנותיו מנכסיו
אין שומעים לו דתנא לא
כתב לה כו' כו' חייב מפני
שהוא תב"ד וכיון שהוא
תנאי ב"ד א"י ליעוקרו אל
יתפרנסו בנותיו מנכסיו
שומעים לו שהפרנסה אין
כתנאי ב"ד פי' פרנסת
הבנות אינו תנאי ב"ד
כמונותיה אלא חוב הוא